

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.16.5.2025

Monika Leniart-Stybak
Prezes Zarządu Fundacji
„Podaruj Miłość”
Pl. Rynek 2, 36-040 Boguchwała
Kierownik Środowiskowego Domu
Samopomocy w Mogielnicy
Mogielnica 461, 36-040 Boguchwała

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

**P/25/032 – Zapewnianie osobom z zaburzeniami psychicznymi pomocy w formie
środowiskowych domów samopomocy**

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja „Podaruj Miłość” ¹ – Środowiskowy Dom Samopomocy w Mogielnicy ² .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Monika Leniart-Stybak, Prezes Zarządu Fundacji „Podaruj Miłość” od 18 listopada 2022 r. jednocześnie pełniąca funkcję Kierownika ŚDS ³ . Uprzednio funkcję Prezesa Zarządu Fundacji pełniła Natalia Sitek od 2 lutego 2015 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na bieżące prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy. 2. Świadczenie usług i zapewnienie standardu w ramach środowiskowych domów samopomocy.
Okres objęty kontrolą	Lata 2022 – 2024 z wykorzystaniem dowodów i informacji sporządzonych przed i po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura NIK w Rzeszowie.
Kontroler	Maciej Pilecki, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/89/2025 z 15 lipca 2025 r.

(akta kontroli TOM I str. 2-4)

¹ Dalej: Fundacja.

² Dalej ŚDS, dom lub ośrodek wsparcia.

³ W latach objętych kontrolą.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystanie przez ŚDS środków finansowych przeznaczonych na jego bieżące prowadzenie, jak również świadczenie usług i zapewnianie osobom z zaburzeniami psychicznymi skutecznej pomocy z zachowaniem obowiązujących standardów.

Uzasadnienie oceny ogólnej W latach 2022-2024 ŚDS prawidłowo wykorzystywał dotacje na prowadzenie ośrodka wsparcia. Budynek, w którym mieścił się ŚDS pozbawiony był barier architektonicznych, a zastosowane udogodnienia umożliwiały funkcjonowanie osobom z niepełnosprawnościami. ŚDS zapewniał uczestnikom możliwość korzystania ze sprzętu i materiałów niezbędnych do realizacji zadeklarowanych zajęć wspierająco-aktywizacyjnych.

Ośrodek wsparcia spełniał standardy w zakresie rodzaju oraz jakości świadczonych usług, wypełniając jednocześnie zobowiązania wynikające z podpisanych umów z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Boguchwałę⁶.

Kadra zatrudniona w ŚDS legitymowała się kierunkowym wykształceniem oraz odpowiednim doświadczeniem zawodowym. Dokumentację zbiorową, jak i indywidualną prowadzono na bieżąco, ujmując w niej dane wymagane rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy⁷.

Ośrodek wsparcia terminowo wywiązywał się ze wszystkich obowiązków sprawozdawczych. Otrzymane dotacje były wykorzystane wyłącznie na zadania określone w umowie. Wydatki ujęte w sprawozdaniach były zgodne z prowadzoną ewidencją księgową oraz zapisami na rachunku bankowym.

ŚDS w latach 2022-2024 nie przekazywał do Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego informacji o okresach, w których był zamykany, czym naruszono § 6 ust. 5 rozporządzenia w sprawie ŚDS, jednak nie wpłynęło to na jego prawidłowe funkcjonowanie.

OBSZAR 1. Wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na bieżące prowadzenie i rozwój infrastruktury ŚDS.

Opis stanu faktycznego

1.1.

Gmina Boguchwała zleciła Fundacji⁸ realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej polegającego na prowadzeniu ŚDS zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie⁹.

W okresie objętym kontrolą obowiązywały trzy umowy o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą „Prowadzenie Środowiskowego Domu

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: MOPS.

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 249; dalej: rozporządzenie w sprawie ŚDS.

⁸ Fundacja złożyła pierwszą ofertę 20 listopada 2019 r. Termin obowiązywania umowy określono na trzy lata.

⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1491, ze zm.

Samopomocy w Mogielnicy typu A, B, C¹⁰. Każdorazowo Fundacja przedkładała Gminie Boguchwałę ofertę na realizację zadania publicznego, dotyczącego prowadzenia ŚDS. Oferty te stanowiły załącznik do poszczególnych umów. Ośrodek wsparcia typu A, B i C przeznaczano w latach 2022-2023 dla 20 uczestników z zaburzeniami psychicznymi¹¹ w 2024 r. dla 22.

Zgodnie z postanowieniami umów Gmina Boguchwała użyczała Fundacji budynek wraz z całą niezbędną infrastrukturą, w którym funkcjonował ŚDS. Umowy zobowiązywały Fundację m.in. do ponoszenia kosztów eksploatacyjnych oraz dbania o czystość i porządek na użyczonej nieruchomości.

(akta kontroli TOM I str. 5-31)

W okresie objętym kontrolą Fundacja wypełniała zobowiązania wynikające z postanowień umów, m.in.:

- prowadziła wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową i ewidencję księgową związaną z działalnością ŚDS,
- prowadziła osobny nieoprocentowany rachunek bankowy, utworzony wyłącznie dla celów ŚDS.

Ze względu na fakt, że udzielone dotacje wykorzystywano w całości, nie zaistniała potrzeba dokonania ich zwrotu do Wojewody Podkarpackiego.

(akta kontroli TOM I str. 32-122, 308-309)

W latach 2022-2024 Fundacja na prowadzenie ŚDS otrzymała dotacje od Wojewody Podkarpackiego w łącznej wysokości 1.861,9 tys. zł, w tym odpowiednio: 563,5 tys. zł, 631,1 tys. zł, 667,3 tys. zł. Środki te przekazywane były co miesiąc przez MOPS, po ich otrzymaniu od Wojewody Podkarpackiego¹².

Dotacje w całości wykorzystano na bieżące prowadzenie ŚDS. W okresie objętym kontrolą w ośrodku wsparcia nie realizowano zadań inwestycyjnych.

(akta kontroli TOM I str. 5-31, 123-137)

Analiza 15 dowodów księgowych (po pięć dla poszczególnych lat objętych kontrolą) wykazała, że wydatki poniesiono zgodnie z postanowieniami umów, na zadania związane z bieżącym prowadzeniem ośrodka wsparcia, a dowody księgowe opisano w sposób prawidłowy.

(akta kontroli TOM I str. 138-175)

ŚDS terminowo przekazywał do Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej¹³ comiesięczne sprawozdania¹⁴. Sprawozdania te były kompletne, tzn. zawierały informacje dotyczące liczby uczestników mających decyzje administracyjne kierujące do ośrodka wsparcia, w tym liczbę osób z autyzmem oraz

¹⁰ Dalej: Umowa. Umowy podpisano: 19 grudnia 2019 r – umowa obowiązywała w latach 2019-2022, 2 stycznia 2023 r. – umowa obowiązywała w 2023 r., 2 stycznia 2024 r. – umowa obowiązywała w 2024 r.

¹¹ Typ A - osób chorych psychicznie, Typ B – osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz Typ C – osób wykazujących przewlekłe zaburzenia czynności.

¹² Aby uzyskać środki, Fundacja nie musiała składać wniosków o uzyskanie dotacji.

¹³ Dalej: CAS.

¹⁴ Analizie poddano 12 sprawozdań - po cztery z każdego roku objętego kontrolą.

niepełnosprawnością sprzężoną. Liczba osób wykazywana w powyższych sprawozdaniach odpowiadała każdorazowo faktycznej liczbie uczestników ŚDS.

Kierownik ŚDS składała sprawozdania końcowe z wykonania zadania publicznego w terminie określonym w art. 18 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, tj. w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania publicznego. Informacje zawarte w tych sprawozdaniach były zgodne z prowadzoną ewidencją księgową. Zawierały one elementy określone w art. 18 ust. 4 ww. ustawy.

(akta kontroli str. TOM I 43-47, 176-201)

1.2.

Umowy zawarte z Gminą Boguchwałą¹⁵ w przypadku zamówień na dostawy, usługi i roboty budowlane, opłacanych ze środków pochodzących z dotacji, zobowiązywały Fundację do stosowania ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹⁶. W latach 2022-2024 Fundacja prowadząc ŚDS nie realizowała zadań podlegających pzp. Ośrodek wsparcia nie posiadał wewnętrznych regulacji, co do których pzp nie ma zastosowania.

Analizie poddano jedno zamówienie, którego wartość nie przekraczała wartości 130 tys. zł, określonej w art. 2 pzp, dotyczącego zatrudnienia psychologa do prowadzenia poradnictwa psychologicznego dla uczestników ŚDS. Ośrodek wsparcia pomimo braku wewnętrznych regulacji dotyczących zamówień publicznych, dokonał rozeznania rynku kontaktując się telefonicznie z trzema psychologami. Umowę podpisano z osobą oferującą najniższą cenę za godzinę prowadzenia indywidualnego poradnictwa psychologicznego. Tym samym środki na prowadzenie zajęć z uczestnikami ŚDS zostały wydatkowane oszczędnie.

(akta kontroli str. TOM I 5-31, 331-342)

1.3.

Analiza 18 decyzji administracyjnych kierujących uczestników do ŚDS¹⁷ wykazała, że żaden z uczestników nie został skierowany do ośrodka wsparcia na pobyt całodobowy. Z rozstrzygnięć decyzji administracyjnych wynikało, że uczestnikom przyznawano pobyt nieodpłatny. Ponadto analiza kont księgowych nie wykazała wpłat przekazywanych przez uczestników na rzecz ośrodka wsparcia.

(akta kontroli TOM I str. 202-261, 330)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykorzystywanie przez Fundację dotacji na prowadzenie ŚDS. Fundacja prowadziła wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową ŚDS oraz osobny rachunek bankowy. Tym samym wypełniała zobowiązania wynikające z postanowień zawartych umów. Miesięczne sprawozdania przekazywane do Wojewody Podkarpackiego za pośrednictwem CAS zawierały dane zgodne z stanem faktycznym. Po realizacji

¹⁵ Zgodnie z §4 pkt 1 umowy.

¹⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, ze zm. Dalej: pzp.

¹⁷ Po sześciu uczestników z poszczególnych lat objętych kontrolą.

zadania ŚDS terminowo składał sprawozdania z wykorzystania otrzymanych dotacji. Sprawozdania te składano na zasadach przewidzianych w umowie. Dotacje otrzymane na bieżące prowadzenie lub rozwój ŚDS wykorzystano wyłącznie na zadania określone w umowie. Wydatki ujęte w sprawozdaniach były zgodne z prowadzoną ewidencją księgową oraz zapisami na prowadzonym rachunku bankowym.

OBSZAR

2. Świadczenie usług i zapewnianie standardu w ramach ŚDS.

Opis stanu faktycznego

2.1.

W latach 2022-2024 ŚDS był placówką pobytu dziennego i świadczył usługi uczestnikom od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:30 do 15.30.

W latach 2022-2024 Kierownik ŚDS 15 razy zamykała ośrodek wsparcia na okres od jednego do pięciu dni. Przed podjęciem decyzji o zamknięciu ŚDS¹⁸ zasięgała w tej kwestii opinii podopiecznych lub ich opiekunów prawnych. Informacja o zamknięciu ŚDS była przesyłana do MOPS. Liczba dni zamknięcia ŚDS w każdym z badanych lat, nie przekraczała 15, co było zgodne z § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ŚDS. Kierownik ŚDS w 14 przypadkach nie poinformowała Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego o zamknięciu ośrodka wsparcia, co opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

ŚDS dysponował podstawowymi dokumentami określającymi jego funkcjonowanie: statutem¹⁹, regulaminem organizacyjnym²⁰, programem działalności domu²¹, planami pracy domu na każdy rok.

Program działalności domu w każdym roku objętym kontrolą poddawano analizie pod kątem aktualności, a w razie potrzeby wprowadzano do niego stosowne zmiany²². Natomiast plany pracy domu na każdy rok przygotowywano oddzielnie dla każdego typu ŚDS (A, B i C)⁽²³⁾

Regulamin organizacyjny, program działalności domu i plany pracy domu na każdy rok opracowywano w uzgodnieniu z Wojewodą Podkarpackim²⁴. Dokumenty te były również zatwierdzane przez Gminę Boguchwałę jako organ prowadzący.

(akta kontroli TOM I str. 257-307, 310-316, TOM II str. 322)

Zgodnie z decyzją Wojewody Podkarpackiego, ŚDS przeznaczono w latach 2022-2023 dla 20 uczestników, a w 2024 r. dla 22 uczestników. Średnia liczba uczestników przebywających w ośrodku wsparcia wynosiła odpowiednio w 2022 r. – 20,08, w 2023 r. – 21, natomiast w 2024 r. – 21,67.

Średni wiek uczestników w latach 2022-2024 wynosił odpowiednio: 46 lat (wiek od 25 do 89 lat), 47 lat (wiek od 26 do 90 lat), 46,5 lat (wiek od 24 do 91 lat).

¹⁸ Stosowanie do § 6 ust. 4-5 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

¹⁹ Obowiązuje od 2 stycznia 2018 r.

²⁰ Obowiązuje od 2 stycznia 2018 r.

²¹ Obowiązują od: 14 stycznia 2022 r., 12 stycznia 2023 r., 17 stycznia 2024 r.

²² Ostatnia zmiana dokonana była 22 czerwca 2020 r. i dotyczyła dopisania informacji o nadrzędnym celu działalności ŚDS.

²³ Zgodnie z § 4 ust. 3 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

²⁴ Zgodnie z § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

W ŚDS nie prowadzono listy oczekujących na przyjęcie do ośrodka wsparcia. Kierownik ŚDS wyjaśniła, że nie było takiej potrzeby gdyż nie było osób oczekujących na przyjęcie.

W okresie objętym kontrolą wszyscy uczestnicy ŚDS mieli przyznane decyzje administracyjne kierujące do ŚDS. Byli oni przyjmowani do ośrodka wsparcia zgodnie z rozstrzygnięciem wynikającym z tych decyzji. W latach 2022-2024 nie wystąpiły przypadki nieprzyjęcia osoby z zaburzeniami psychicznymi mającej decyzję administracyjną o skierowaniu do ŚDS. Pomimo ograniczonej liczby miejsc regulaminowych, osoby chętne do uczestnictwa w zajęciach ŚDS, były kierowane na tzw. zastępstwo²⁵.

ŚDS nie opracował zasad dotyczących przyznawania wsparcia w formie opieki, ani też nie prowadził listy osób oczekujących na przyjęcie do ŚDS. W latach 2022-2024 nie wystąpiły przypadki rezygnacji uczestników z pobytu w ośrodku wsparcia²⁶. ŚDS współpracował z lokalnym warsztatem terapii zajęciowej²⁷ w kwestii wspólnych spotkań na imprezach okolicznościowych. ŚDS i WTZ nie wymieniały się informacjami o wolnych miejscach. Z informacji uzyskanej od Kierownika WTZ wynika, że w latach 2022-2024, cztery osoby wypisano z zajęć terapeutycznych w WTZ z propozycją przejścia do ŚDS.

(akta kontroli TOM I str. 200-201, 317-321, 343-344)

2.2.

Na dzień 10 września 2025 r., ŚDS spełniał wymagania określone w § 18 rozporządzenia w sprawie ŚDS oraz art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami²⁸, w tym: powierzchnia użytkowa przypadająca na jednego uczestnika wynosiła nie mniej niż 8 m² ²⁹; usytuowanie budynku zapewniało bezpieczeństwo i spokój uczestnikom zajęć, był pozbawiony barier architektonicznych, zamieszczono informację na temat rozmieszczeń pomieszczeń w formie wizualnej i głosowej, był wyposażony w udogodnienia umożliwiające funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym oraz znajdowały się w nim pomieszczenia wyposażone w meble i sprzęty niezbędne do prowadzonych w nich zajęć.

ŚDS znajdował się w odległości około 20 metrów od drogi gminnej. Budynek nie był ogrodzony. Otoczenie budynku było zadbane. Kierownik ŚDS wyjaśniła, że budynek wraz z placem należy do Urzędu Miasta w Boguchwale. Został przez niego wyremontowany i wyposażony. Zgodnie z umową na prowadzenie ŚDS został przekazany Fundacji do użytkowania. Za całość ewentualnych prac remontowych i przeglądów technicznych odpowiadała Gmina, a ŚDS zgłaszał ewentualne sytuacje wymagające interwencji.

Sale do prowadzenia zajęć znajdowały się zarówno na parterze, jak i na pierwszym piętrze budynku. Wejścia do poszczególnych pomieszczeń nie posiadały progów, co ułatwiało poruszanie się pomiędzy pomieszczeniami osobom korzystającym z wózków inwalidzkich. Uczestnicy mogli również korzystać z windy znajdującej się wewnątrz budynku.

²⁵ W okresie objętym kontrolą w ŚDS była jedna osoba na tzw. zastępstwo.

²⁶ Jeden uczestnik zmarł.

²⁷ Warsztaty Terapii Zajęciowej w Zgłobniu; dalej: WTZ.

²⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 1411, ze zm.

²⁹ Łączna powierzchnia użytkowa wykorzystywana przez ŚDS wynosiła 225,01 m², co w przeliczeniu na liczbę uczestników ŚDS wynosiło 10,23 m²

W budynku znajdowało się 18 pomieszczeń, w tym m.in.:

- pracownie (rękodzielnicza i plastyczno-ceramiczna, stolarsko ceramiczna i gospodarstwa domowego³⁰;
- sala terapii ruchowej oraz komputerowa;
- trzy toalety dla uczestników oraz jedna dla pracowników³¹;
- pokój do indywidualnego poradnictwa psychologicznego, pełniący również funkcję pokoju wyciszenia;
- pomieszczenie kuchenne;
- sala ogólna³².

Kierownik ŚDS wyjaśniła, że z kuchni ŚDS korzysta Koło Gospodyń Wiejskich. W uzgodnieniu z Burmistrzem Gminy Boguchwała, w sporadycznych sytuacjach i poza godzinami pracy ŚDS, Koło Gospodyń Wiejskich, pod nadzorem sołtysa Mogielnicy, korzysta z pomieszczenia kuchni, co ma miejsce maksymalnie 2-3 razy w roku.

(akta kontroli TOM I str. 322-329)

2.3.

W ŚDS według stanu na koniec każdego roku objętego kontrolą zatrudniono odpowiednio:

- siedmiu pracowników (6,75 etatu), w tym sześciu pracowników zatrudnionych na pełen etat: trzech opiekunów lub opiekunów/kierowców, dwóch terapeutów zajęciowych oraz jeden instruktor zajęciowy, a Kierownik ŚDS była zatrudniona na 0,75 etatu;
- dziesięciu pracowników (9,25 etatu), w tym ośmiu pracowników zatrudnionych na pełen etat: pięciu opiekunów lub opiekunów/kierowców, dwóch terapeutów zajęciowych oraz jeden instruktor zajęciowy, a Kierownik ŚDS była zatrudniona na 0,75 etatu, natomiast na 0,5 etatu był zatrudniony jeszcze jeden opiekun;
- dziesięciu pracowników (8,75 etatu), w tym siedmiu pracowników zatrudnionych było na pełen etat: pięciu opiekunów lub opiekunów/kierowców i dwóch terapeutów zajęciowych, a Kierownik ŚDS była zatrudniona na 0,75 etatu, natomiast na 0,5 etatu zatrudnieni byli instruktor zajęciowy oraz opiekun.

Kierownik ŚDS miał co najmniej trzyletni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji społecznej³³. Posiadał również wykształcenie wyższe mające zastosowanie przy świadczeniu usług w domu oraz co najmniej półroczne doświadczenie zawodowe z osobami z zaburzeniami psychicznymi. Pozostali pracownicy mieli co najmniej trzymiesięczne doświadczenie zawodowe w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi³⁴. Kadre ŚDS uzupełniono o psychologa zatrudnionego na podstawie umowy zlecenia oraz rehabilitantów, którzy przyjeżdżali cyklicznie w ramach świadczeń realizowanych ze środków

³⁰ Pracownie wyposażone były w sprzęt służący do prowadzenia zajęć (m.in. piec do wypalania ceramiki, piłę kątową, rzutnik wraz z tablicą multimedialną) wraz z materiałami wykorzystywanymi podczas trwania zajęć.

³¹ Toalety wyposażone były w poręczę oraz udogodnienia niezbędne osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich, w jednej łazience znajdował się prysznic.

³² Sala wyposażona była m.in. w stoły i krzesła, kanapę oraz telewizor wraz ze sprzętem audio-wideo.

³³ Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

³⁴ Zgodnie z § 11 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

z Narodowego Funduszu Zdrowia. W ŚDS w okresie objętym kontrolą nie utworzono innych stanowisk kierowniczych.

W ośrodku wsparcia powołano zespół wspierająco-aktywizujący. W okresie objętym kontrolą w jego skład wchodziło od sześciu do dziewięciu pracowników (od 5,75 etatu do 7,75 etatu).

W poszczególnych latach objętych kontrolą minimalny wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego na koniec każdego roku wynosił odpowiednio: 5,44³⁵, 5,24³⁶ oraz 5,64³⁷ (§12 rozporządzenia w sprawie ŚDS).

Analiza zatrudnienia w losowo wybranych sześciu miesiącach wykazała, że wskaźnik zatrudnienia każdorazowo był wyższy od wskaźnika minimalnego³⁸.

(akta kontroli TOM II str. 2-79)

W latach 2022-2024 w skład zespołu wspierająco-aktywizującego wchodziła Kierownik ŚDS oraz od pięciu do ośmiu pracowników. Zespół ten zbierał się co najmniej raz na sześć miesięcy³⁹ w celu zatwierdzania indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego uczestników ŚDS oraz oceny ich realizacji.

(akta kontroli TOM II str. 80-86, 93-167)

Średnie miesięczne wynagrodzenie pracowników wchodzących w skład zespołu wspierająco-aktywizującego, według stanu na koniec każdego roku wynosiło odpowiednio: 3,7 tys. zł i 4 tys. zł⁴⁰. W latach 2022-2024 Kierownik ŚDS co najmniej raz na sześć miesięcy organizowała szkolenia w zakresie zgłaszanych przez pracowników potrzeb. Przeprowadzone szkolenia dotyczyły m.in.:

- przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu terapeutów pracujących z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie⁴¹;
- usprawniania procesów poznawczych w pracy z osobami niepełnosprawnością intelektualną i chorobami psychicznymi⁴²;
- seksualności osób z niepełnosprawnościami⁴³;
- świadczenia wspierającego jako nowej formy wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami⁴⁴;
- treningu umiejętności społecznych – rodzajów i zasad prowadzenia;
- omówienia szczegółów rozporządzenia w sprawie ŚDS⁴⁵.

³⁵ Pięciu uczestników z zaburzeniami typu A, 11 uczestników z zaburzeniami typu – B (w tym 10 z niepełnosprawnością sprzężoną) oraz sześciu uczestników z zaburzeniami typu – C.

³⁶ Pięciu uczestników z zaburzeniami typu A, 10 uczestników z zaburzeniami typu – B (wszyscy z niepełnosprawnością sprzężoną) oraz sześciu uczestników z zaburzeniami typu – C.

³⁷ Pięciu uczestników z zaburzeniami typu A, 11 uczestników z zaburzeniami typu – B (w tym 10 z niepełnosprawnością sprzężoną) oraz siedmiu uczestników z zaburzeniami typu – C.

³⁸ Zgodnie z § 12 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

³⁹ Zgodnie z § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

⁴⁰ Zarówno w 2023 jak i 2024 roku.

⁴¹ Szkolenie odbyło się 8 listopada 2024 r. Udział brało siedmiu pracowników.

⁴² Szkolenie odbyło się 26 kwietnia 2024 r. Udział wzięło siedmiu pracowników.

⁴³ Szkolenie odbyło się 10 lutego 2024 r. Udział brało siedmiu pracowników.

⁴⁴ Szkolenie odbyło się 12 grudnia 2023 r. Udział wzięło siedmiu pracowników.

⁴⁵ Szkolenie odbyło się 22 lutego 2022 r. Udział brało sześciu pracowników.

Wszyscy pracownicy ŚDS uczestniczyli w szkoleniu dotyczącym umiejętności komunikacyjnych, w tym pracownicy realizujący treningi⁴⁶.

W 2024 r. pracownicy ŚDS uzyskali dofinansowanie do wynagrodzeń w ramach rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024-2027”. Kwota dofinansowania wyniosła 42.426,30 zł. Dodatek motywacyjny uzyskali wszyscy zatrudnieni pracownicy.

(akta kontroli TOM II str. 87-92, 168, 325-328)

2.4.

Analiza dokumentacji 15 uczestników wykazała, że:

- dla każdego uczestnika opracowano indywidualne plany postępowania wspierająco-aktywizującego, które zindywidualizowano do potrzeb poszczególnych uczestników, bez powielenia treści z planów innych uczestników, a realizowano je w porozumieniu z poszczególnymi uczestnikami lub ich opiekunami prawnymi;
- zespół wspierająco-aktywizujący zbierał się, co najmniej raz na 6 miesięcy, celem omówienia realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego i osiągniętych rezultatów, a także ewentualnej możliwości ich modyfikacji; nie wystąpiły przypadki, w których zespół wspierająco-aktywizujący wnioskował do MOPS o umożliwienie uczestnikowi korzystania z innych form wsparcia w celu kontynuacji procesu usamodzielnienia; wystąpiło natomiast osiem przypadków, w których zwrócono uwagę na osiągnięcie przez uczestników poziomu usamodzielnienia predysponującymi do zmiany ŚDS na WTZ, jednakże albo uczestnik albo jego opiekunowie prawni nie wyrażali na to zgody.

W latach 2022-2024 cztery osoby po raz pierwszy wystąpiły do MOPS o wydanie skierowania do ŚDS. W każdym przypadku zespół wspierająco-aktywizujący dokonywał oceny⁴⁷ możliwości zaproponowania indywidualnego planu postępowania wspierająco-aktywizującego oraz okresu jaki będzie niezbędny na jego realizację.

(akta kontroli TOM II str. 93-167)

W latach objętych kontrolą w ŚDS prowadzono zajęcia w formie indywidualnej i grupowej, m.in.:

- treningu funkcjonowania w codziennym życiu, w tym: dbałości o wygląd zewnętrzny, nauki higieny, treningu kulinarnego, umiejętności praktycznych;
- treningu umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów;
- treningu umiejętności spędzania czasu wolnego;
- poradnictwa psychologicznego;
- pomocy w załatwianiu spraw urzędowych;
- pomocy w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych;
- terapii ruchowej;
- treningu samoobsługi i umiejętności społecznych.

⁴⁶ Poprzedni trening odbył się z zachowaniem częstotliwości określonej w § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ŚDS, tj. nie rzadziej niż co trzy lata.

⁴⁷ Ocena była sporządzana osobno dla każdego uczestnika.

W przypadku uczestników ŚDS kwalifikujących się do Programu „Za życiem” (niepełnosprawność sprzężona i spektrum autyzmu) prowadzono zajęcia dodatkowe z muzykoterapii. Zakres usług odpowiadał zaleceniom wynikającym z indywidualnych planów postępowania wspierająco-aktywizującego.

W pracowni kulinarnej, uczestnicy ŚDS przygotowywali przy pomocy pracowników ŚDS potrawy, które były następnie przez nich spożywane.

W latach 2022-2024 nie prowadzono w ŚDS zajęć klubowych przeznaczonych dla osób oczekujących na przyjęcie oraz dla byłych uczestników.

Uczestnicy zajęć w ŚDS mieli zapewniony transport obejmujący zarówno dowożenie na zajęcia jak i odwożenie po zajęciach, jak również transport na różnego rodzaju wydarzenia odbywające się poza ośrodkiem wsparcia (np. wyjazdy na basen, do kina, na piknik, odwiedziny w innych ŚDS, wycieczki). Transport przeznaczony był dla wszystkich uczestników. Wydatki ponoszone na transport, w tym na paliwo oraz niezbędne naprawy, ponoszone były ze środków na bieżące funkcjonowanie ŚDS.

(akta kontroli TOM I str. 123-137)

Analiza dokumentacji 15 uczestników ŚDS wykazała, że dla każdego uczestnika prowadzono indywidualną dokumentację, w której gromadzono dotyczące go dokumenty. Dokumentacja uczestników prowadzona była prawidłowo i odnotowano w niej wszelkie istotne zdarzenia, takie jak: powody nieobecności powyżej dwóch tygodni, wezwania pogotowia w przypadku zdarzeń nagłych, konflikty uczestników w trakcie obecności w ŚDS, informowanie rodziców lub opiekunów prawnych o niewłaściwej higienie uczestnika. Ewidencja obecności uczestników zawierała wszystkie wymagane elementy⁴⁸.

Każdy z uczestników ŚDS był ujęty w dokumentacji zbiorczej. Dokumentacja ta była prowadzona na bieżąco oraz zawierała wszystkie wymagane elementy⁴⁹.

W okresie objętym kontrolą do ŚDS nie wpłynęły skargi związane z udzielaniem wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi.

(akta kontroli TOM II str. 93-168, 252-303)

Kierownik ŚDS nie dysponowała wiedzą o ewentualnym wykonywaniu pracy przez osoby z zaburzeniami psychicznymi przy jednoczesnym uczestnictwie w ŚDS. Z informacji uzyskanej z Zakładu Usług Społecznych wynika, że w latach 2022-2024 żaden z uczestników nie wykonywał pracy.

(akta kontroli TOM II str. 183-240)

2.5.

ŚDS terminowo przekazywał Urzędowi Miejskiemu w Boguchwale⁵⁰ oraz Wydziałowi Pomocy Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego sprawozdania z działalności ŚDS w roku budżetowym. Sprawozdania te zawierały informacje dotyczące: form i efektów prowadzonej działalności oraz zasobów domu, przeznaczonych na jego funkcjonowanie, w tym środków finansowych z budżetu wojewody i innych pozyskanych na działalność bieżącą

⁴⁸ Zgodnie z § 24 ust. 4 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

⁴⁹ Zgodnie z § 24 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

⁵⁰ W formie papierowej.

lub wydatki inwestycyjne i liczby pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony i na czas określony⁵¹.

Informacje zawarte w sprawozdaniach były zgodne z dokumentacją prowadzoną w ŚDS. Jednostki te nie wносиły uwag ani nie składały wniosków do przekazanych sprawozdań.

(akta kontroli TOM I str.123-137, 176-199, TOM II str. 241-251)

2.6.

Pracownicy ŚDS w celu zapewnienia integracji społecznej uczestników, współpracowali z innymi osobami, placówkami i podmiotami świadczącymi usługi na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnościami.

Kierownik ŚDS wyjaśniła, że współpraca ta miała na celu zarówno wzrost aktywności społecznej uczestników, jak i prezentację ogólnej działalności domu. W latach 2022-2024 ŚDS współpracował z: sołtysem Mogielnicy i LKS „Grom” Mogielnica, Miejskim Centrum Kultury w Boguchwale, Dziennym Domem Pomocy „Aktywny Senior” w Zarzeczcu, Gminną Biblioteką Publiczną w Boguchwale i oddziale w Mogielnicy, OSP w Mogielnicy, szkołami podstawowymi z terenu Gminy Boguchwała, Parafią Podwyższenia Krzyża Świętego w Mogielnicy, basenem miejskim w Boguchwale, Alpaka Team - Przygoda z Alpaką - mobilną Alpakoterapią, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie, Gabinetem Fizjoterapii, Uczniowskim Klubem Sportowym „Szóstka” z Rzeszowa, „Caritas” Diecezji Rzeszowskiej, Polskim Związkiem Organizatorów ZAZ i WTZ Rzeszów, Fundacją „W Trosce o Życie” z Brzozowa, Regionalnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rzeszowie, innymi ŚDS.

Współpraca ta polegała, m.in. na: korzystaniu z obiektów sportowych, nauce pływania i jazdy na rowerach, udziale w organizowanych imprezach, w lekcjach bibliotecznych, spotkaniach z uczniami z różnych okazji (przekazywanie kartek świątecznych, odwiedziny kołędników), udziale w okolicznościowych mszach św., przeprowadzaniu zabiegów z zakresu fizjoterapii w ramach NFZ realizowanych w ŚDS, darmowej oprawie fotograficznej uroczystości i imprez ŚDS, odwiedzinach w poszczególnych placówkach ZAZ, oraz udziale w różnego typu konferencjach, forach: Lider Ekonomii Społecznej, Podkarpackie Forum Ekonomii Społecznej, Lider Pomocy Społecznej.

Kierownik ŚDS wyjaśniła, że współpraca z tymi podmiotami ma charakter stały i ciągły. Dodatkowo uczestnicy ŚDS, a także ich rodzice lub opiekunowie prawni, poza godzinami pracy domu, korzystają też z innych form wsparcia, organizowanych przez Fundację Podaruj Miłość⁵².

(akta kontroli TOM II str. 169-176)

2.7.

W dniu 16 października 2014 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie przeprowadził w ŚDS kontrolę warunków produkcji i obrotu żywnością. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. TOM II str. 177-182)

⁵¹ Zgodnie z § 25 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ŚDS.

⁵² W ramach projektów pn. Program „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnościami”, Program „Opieka Wytchnieniowa”, „Poznaj Polskę nie-PEŁNOSPRAWNIE” wsparcie Osób z Niepełnosprawnościami w zakresie organizacji aktywności turystyczno- kulturalnych- edycja I i II: udział w trzydniowej wycieczce do Warszawy wraz z rodzicami - w tym spotkanie w Sejmie z posłem RP i w kolejnym roku wizyta w Senacie RP i spotkanie z Marszałkiem Senatu.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Kierownik ŚDS nie dopełniła obowiązku informowania Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego o terminach zamknięcia ośrodka wsparcia. Stanowiło to naruszenie § 6 ust. 5 rozporządzenia w sprawie ŚDS, zgodnie z którym zamknięcie domu może nastąpić po uprzednim poinformowaniu, z dwutygodniowym wyprzedzeniem m.in. wydziału właściwego do spraw pomocy społecznej odpowiedniego urzędu wojewódzkiego.

W latach 2022-2024 Kierownik ŚDS 15 razy zamykała ośrodek wsparcia na czas od jednego do pięciu dni, a tylko raz (25 sierpnia 2022 r.) poinformowała o tym fakcie Wydział Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego. W pozostałych przypadkach nie przysyłała stosownych informacji.

Kierownik ŚDS wyjaśniła, że wybór i wskazanie 15 dni zamknięcia ŚDS w danym roku kalendarzowym, zostaje ustalony na początku roku. W związku z faktem, że ŚDS nigdy nie był zamknięty w danym roku kalendarzowym na okres łącznie 15 dni roboczych i następowały tylko pojedyncze, kilkudniowe okresy zamknięcia ŚDS, to nie występowała konieczność każdorazowego przekazywania takowej pisemnej informacji do Wydziału Polityki Społecznej PUW. W ŚDS prowadzona jest ewidencja / rejestr zamknięcia domu w danym roku. Szczegółowa informacja z wyszczególnieniem dni zamknięcia ośrodka wsparcia była każdorazowo umieszczana w formie informacji pisemnej na drzwiach wejściowych oraz w mediach społecznościowych (Facebook). Kierownik ŚDS pozostaje w stałym kontakcie z dyrektorem MOPS, który z ramienia zlecniodawcy – Gminy Boguchwała zajmuje się obsługą ww. zadania i przekazywał informacje o okresach zamknięć placówki.

Zdaniem NIK § 6 ust. 5 rozporządzenia w sprawie ŚDS obliguje ŚDS do poinformowania Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego o zamknięciu ośrodka wsparcia bez względu na liczbę dni na jaką planowane jest zamknięcie.

(akta kontroli TOM II str. 304-324)

OCENA CZĄSTKOWA

ŚDS skutecznie świadczył usługi, które odpowiadały obowiązującym go standardom. Uczestnicy mieli przyznane decyzje administracyjne kierujące ich do ŚDS i byli przyjmowani zgodnie z wynikającymi z nich rozstrzygnięciami.

Budynek ŚDS nie posiadał barier architektonicznych uniemożliwiających korzystanie z niego przez osoby z niepełnosprawnościami, a tym samym będąc wyposażonym w udogodnienia dla tych osób. Powierzchnia użytkowa budynku ŚDS spełniała wymagania dotyczące minimalnej powierzchni przypadającej na jednego uczestnika. ŚDS wyposażono w sprzęt i materiały niezbędny do realizacji zadeklarowanych zajęć wspierająco-aktywizacyjnych.

Zatrudniona kadra legitymowała się odpowiednim wykształceniem oraz doświadczeniem zawodowym. Wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego był zachowany na poziomie wyższym do wynikającego z rozporządzenia w sprawie ŚDS. Ponadto pracownicy uczestniczyli w szkoleniach przynajmniej raz na sześć miesięcy. W ŚDS prowadzono na bieżąco zarówno dokumentację zbiorową, jak i indywidualną. Dokumentacja ta zawierała wszystkie elementy określone w rozporządzeniu

w sprawie ŚDS. Ponadto każdy z uczestników miał zapewniony ciepły posiłek oraz transport do ośrodka wsparcia. ŚDS wywiązywał się ze wszystkich obowiązków sprawozdawczych terminowo, a dane zawarte w sprawozdaniach były zgodne ze stanem faktycznym.

Należy zaznaczyć, że Placówka nie przekazywała do Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego obligatoryjnych informacji o planowanych dniach zamknięcia ŚDS, do czego jest zobligowana zapisami rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy to nie wpłynęło to na funkcjonowanie ośrodka wsparcia.

III. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wniosek Informowanie Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego o terminach zamknięcia ŚDS.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono i opatrzone podpisem własnoręcznym w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje *prawo zgłoszenia* na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosku Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 27 października 2025 r.

Kontroler

Maciej Pilecki

Specjalista kontroli państwowej

/-/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor

Stefan Gados

z up.
p.o. Wicedyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Rzeszowie
/-/
Stanisław Jarzyna